

Nasjonale planer

FHH03 Språklig og kulturelt mangfold i oppvekstsektoren

Tidligere FHH03 Arbeid med språk og flerkulturell kompetanse

Innhold

Innledning.....	2
Om utdanningen.....	2
Overordnet læringsutbytte.....	3
Emneoversikt	4
Emnebeskrivelser.....	5
Emne 1: Etisk grunnemne i oppvekstfag.....	5
Emne 2: Språk og flerspråklighet.....	6
Emne 3: Flerkulturelt mangfold	8
Emne 4: Oppvekst i et flerkulturelt samfunn.....	10
Emne 5: Praksis i språklig og kulturelt mangfold i oppvekstsektoren.....	12
Emne 6: Fordypning i språklig og kulturelt mangfold i oppvekstsektoren.....	13

Innledning

Tilbudet innen høyere yrkesfaglig utdanning i Norge er mangfoldig og skal være tilpasset samfunnets behov for kompetanse. Høyere yrkesfaglig utdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak.

De nasjonale planene for gradstudier i høyere yrkesfaglig utdanning utvikles og vedlikeholdes gjennom nasjonale fagråd.

I henhold til lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven, 2018), fastsettes innhold og bestemmelser for gjennomføring av utdanningene av styret ved den enkelte tilbyder av høyere yrkesfaglig utdanning. De nasjonale planene gir veiledende rammer som skal sikre at høyere yrkesfaglig utdanning innen samme studieretning holder høy og tilsvarende kvalitet og gir samme kompetanse, uavhengig av fagskole og studiested. I tillegg sikres det at fagskoleutdanningene er på riktig nivå i henhold til Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR). De nasjonale planene er dermed et viktig grunnlag når den enkelte fagskole skal utvikle egne studieplaner som utgjør det faglige grunnlaget for akkreditering av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning (NOKUT).

Nasjonalt fagråd for fagskoleutdanning i helse og oppvekstfag (NFFHO) har ansvar for godkjenning av nasjonale planer innen helse- og oppvekstfag. Fagrådet skal også bidra til faglig utvikling av høyere yrkesfaglig utdanning på et nasjonalt nivå, samt være et organ for samhandling mellom tilbydere av høyere yrkesfaglig utdanning i helse- og oppvekstfag, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner samt relevante myndigheter.

Denne planen er godkjent av NFFHO, 27.06.2022.

Om utdanningen

Ulik språklig og kulturelt mangfold kjennetegner dagens norske samfunn. Personal i oppvekstsektoren spiller en meget viktig rolle i å støtte barn i sin språklige utvikling og kulturell dannelse. Det er ikke alltid like enkelt å vite hvordan en kan støtte barn i utviklingen av alle sine språk og kulturelle uttrykk. Med viktig og oppdatert kunnskap kan personalet bidra i større grad til å møte mangfold og utvikle et inkluderende fellesskap for alle barn.

Overordnet læringsutbytte

De overordnede læringsutbyttebeskrivelsene, også kalt O-LUB skal gi uttrykk for hva en kandidat som har gjennomført en høyere yrkesfaglig utdanning skal inneha av kompetanse beskrevet som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, i tråd med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR), nivå 5.1.

Kunnskaper
<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i lovverk, regelverk og styringsdokumenter som har relevans for studiet • har kunnskap om at flerspråklig og flerkulturelt mangfold fremmer begrepsutvikling, læring og kognitiv utvikling hos barn • har kunnskap om begreper og prosesser knyttet til enspråklig og flerspråklig utvikling og drar nytte av aktuelt og relevant fagstoff • kan oppdatere sin kunnskap om språk, flerspråklighet og kulturelt mangfold • forstår hva arbeid med språklig og kulturelt mangfold i oppvekstsektoren betyr for samspill og tilhørighet i det flerkulturelle samfunnet • har kunnskap om oppvekstsektoren og institusjoner knyttet til oppvekstsektoren som gir veiledning om arbeid med barn og foresatte i ulike språklige og kulturelle sammenhenger
Ferdigheter
<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan anvende kunnskap om språklig utvikling og flerkulturelt mangfold til å fremme et inkluderende fellesskap på arbeidsplassen • kan finne informasjon i litteratur og andre faglige kilder som er relevant for arbeidet med språklig og kulturelt mangfold • bidrar til å bygge fellesskap og styrke sammenhenger mellom ulike menneskers språk, kulturer og religioner • kan anvende kunnskap om språklig og kulturelt mangfold til å bygge et inkluderende fellesskap og styrke sammenhenger mellom ulike språk, kulturer og religioner • kan anvende ulike former for arbeidsmetoder og språkstimulerende aktiviteter for å fremme barns kognitive og språklige utvikling • kan bistå med å observere og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av pedagogiske tiltak
Generell kompetanse
<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning og forståelse som anerkjenner ulik språklig og kulturell identitet hos barn • har forståelse for etiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer i møte med barn og foreldre med ulik språklig, religiøs og kulturell tilhørighet

- kan bygge tverrfaglig samarbeid med interne og eksterne fagpersoner i oppvekstsektoren
- kan bygge relasjoner med foresatte og samarbeide om barns helhetlige utvikling og læring
- kan tilrettelegge for språklig og kognitiv utvikling i arbeid med det enkelte barnet og barnegrupper
- kan utvikle arbeidsmetoder for å redusere fordommer og diskriminering av barn og foresatte med ulike språklig og kulturell bakgrunn.

Emneoversikt

Emnenavn	Studiepoeng
Emne 1: Etisk grunnemne i oppvekstfag	10
Emne 2: Språk og flerspråklighet	10
Emne 3: Flerkulturelt mangfold	10
Emne 4: Oppvekst i et flerkulturelt samfunn	10
Emne 5: Praksis i språklig og kulturelt mangfold i oppvekstsektoren	10
Emne 6: Fordypning i språklig og kulturelt mangfold i oppvekstsektoren	10
Totalt	60

Emnebeskrivelser

Emne 1: Etisk grunnemne i oppvekstfag

Det innledende emnet er et fellesemne for oppvekstfagutdanningene. Hensikten med emnet er å gi studenten en god innføring og grunnleggende kunnskap knyttet til oppvekstfag. Det skal legges vekt på studiemetoder og studieteknikk tilpasset nivå for høyere yrkesfaglig utdanning. Emnet tar og for seg hva som kan påvirke barnesynet, både i samfunnet og for enkeltmennesket. Studenten får en innføring i pedagogikk og didaktikk med tilhørende begreper og deres betydning. Etikken fremstilles som sentral og er gjennomgående i hele emnet.

Emne	Studiepoeng
Etisk grunnemne i oppvekstfag	10 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan gjennom ulike studiemetoder oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap • har innsikt i regelverk, lover, forskrifter og andre styringsdokumenter, relevant for det etiske grunnemnet • har kunnskap om pedagogiske begreper og didaktiske verktøy og prosesser • forstår egen yrkesetisk betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv knyttet til barnesyn 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for yrkesetiske problemstillinger • kan bidra med faglig kunnskap inn i dialogen knyttet til ulike problemstillinger på egen arbeidsplass • kan ta i bruk ulike pedagogiske og didaktiske verktøy 	
<p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for aktuelle yrkesetiske verdier og holdninger • har forståelse for viktigheten av å skape relasjoner med enkeltindivider • kan utvikle og tilpasse egen yrkesutøvelse knyttet til pedagogiske metoder og didaktiske verktøy 	

Sentrale tema

1a. Studiemetoder og studieteknikk

- Aktiv læring
- Progresjon
- Kritisk tenking og refleksjon
- Etisk grunnsyn

1b. Barnesyn i stadig endring

- Holdninger og verdisyn
- Ulike styringsdokumenter
- Profesjonsetikk/yrkesetikk
- Forskning og utvikling
- Pedagogiske diskurser

1c. Pedagogikk og didaktikk

- Pedagogisk virksomhet
- Observasjon- og observasjonsmetoder
- Pedagogisk dokumentasjon og ulike pedagogiske verktøy
- Mestring
- Danning
- Relasjoner

Emne 2: Språk og flerspråklighet

Emne 2 vil ta for seg temaer innen språklig utvikling. I emnet vil det bli satt søkelys på at flerspråklighet er en viktig ressurs og hvordan støtte alle barn i sin språklige utvikling i et rikt, variert og stimulerende lytte-/språkmiljø. I tillegg vil det bli belyst hvordan tilrettelegge og støtte barn når forventet språklig/flerspråklig utvikling uteblir. Emnet avsluttes med å understreke betydningen av godt samarbeid med foreldre.

Emne	Studiepoeng
Språk og flerspråklighet	10 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om enspråklig og flerspråklig utvikling hos barn • har kunnskap om morsmålets/førstespråkets betydning for utvikling av norsk som andrespråk • har kunnskap om observasjon av språk og betydning av å arbeide med barns språklige utvikling 	

- kan se betydningen av ulike former for systematisk språkarbeid
- forstår betydning av relasjon, dialog og samspill mellom barn, personal og foreldre
- har innsikt i språklige forsinkelser
- har kjennskap til ulike institusjoner som kan bistå i arbeid med å fremme god språklig utvikling

Ferdigheter

Studenten

- kan bidra til å identifisere behov, og iverksette språktiltak for enkelt barn eller gruppe
- kan legge til rette for et rikt, variert og stimulerende lytte-/språkmiljø
- kan undre seg over, utforske og leke med ord og begreper
- kan bruke litteratur, digitale verktøy, musikk og drama for å fremme språklig utvikling
- kan kommunisere med foreldrene for å fremme barns språklige utvikling
- kan bidra til å planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere systematisk språkarbeid
- kan anerkjenne og bidra til at språklig mangfold blir sett som en ressurs og berikelse

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse og kunnskap om pedagogiske og didaktiske muligheter i alt språkarbeid
- anerkjenner at språklig mangfold er normaltstanden i samfunnet og forstår betydning av å legge til rette for språklig inkludering
- kan bidra til å synliggjøre alle språk på arbeidsplassen
- har et bevisst forhold til sin egen rolle som språklig rollemodell
- kan bidra til arbeidsmetoder som støtter opp under god språklig utvikling for alle barn

Sentrale tema

2a. Språk

- Språklig utvikling
- Systematisk observasjon av språk
- Ord og begreper
- Språklige forsinkelser
- Personalets betydning – språklige modeller

2b. Flerspråklighet

- Ulike varianter av flerspråklighet

- Betydning av førstespråk/morsmål
- Språkbiografi – flerspråklighet, språkskifte og språkbevaring
- Begrepsforståelse og begrepslæring
- Flerspråklighet i lærings situasjoner og lek/aktiviteter

2c. Språkmiljøer – hvordan skape språklig nysgjerrighet og engasjement

- Ressursorientert perspektiv på barns flerspråklighet
- Tidlig innsats
- Språkstimulerende aktiviteter
- Lyttemiljø
- Samtaler og narrative
- Lek og sosialt samspill
- Rim, regler og eventyr
- Lese med dialog
- Musikk, dans og drama
- Utelekeplass, tur og natur
- Overgangssituasjoner
- Samarbeid med foreldrene

Emne 3: Flerkulturelt mangfold

Emne 3 omhandler perspektiver, begreper og tilnærming til flerkulturelt mangfold som en berikelse og grunnleggende ressurs. Det vil bli belyst hvordan ivareta barns rett til å være unik i felleskapet gjennom forståelse for hvordan solidariske verdier og holdninger påvirker barns dannelsesprosesser. Emnet vil og ta for seg hvordan møte, skape og ivareta et mangfoldig og inkluderende felleskap med særlig vekt på foreldresamarbeid.

Emne	Studiepoeng
Flerkulturelt mangfold	10 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om geografiske, kulturelle, religiøse og individuelle likheter og forskjeller • har kunnskap om solidaritet og solidariske verdier og holdninger • har kunnskap om hvordan flerkulturalitet bidrar til å fremme begrepsutvikling, læring og kognitiv utvikling hos barn • har innsikt i hvilke fordommer og stereotyper som finnes om minoriteter og majoriteter i samfunnet 	

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende sin faglige kunnskap om mangfold, hvordan møte og ivareta mangfold, og utvikle et inkluderende felleskap
- kan anerkjenne og bidra til at kulturelt mangfold blir sett som en ressurs og berikelse
- fremmer solidaritet og solidariske verdier og holdninger blant barnegruppen, foreldre og personal
- kan vise en relasjonell og kultursensitiv tilnærming til flerkulturelle barn og familier
- kan gjenkjenne fenomener knyttet til fordommer og stereotyper

Generell kompetanse

Studenten

- har utviklet forståelse for hvordan bidra til at mangfold anerkjennes og synliggjøres i praksis
- kan indentifisere det mangfoldet som barn er en del av, og jobbe med å skape et mangfoldig og inkluderende felleskap
- har forståelse for hvordan solidariske verdier og holdninger påvirker barns dannelsesprosesser
- kan bidra til å ivareta barnas rett til å være unik og viktig ressurs i felleskapet
- har kunnskap om hvordan man arbeider for å redusere fordommer, diskriminering og sosial utstøting

Sentrale tema

3a. Å forstå mangfoldige kontekster

- U-kurven
- Segregering, integrering, assimilering og inkludering
- Nasjonale minoriteter i Norge
- Kultur, religion, livsstil
- Verdier, holdninger og handlinger
- Solidaritet, medmenneskelighet og kultursensitivitet
- Fordommer, stereotypi og rasisme

3b. Å arbeide i mangfoldige kontekster

- Kulturell bagasje
- Ulike syn på barn og oppdragelse ut ifra individualist og kollektivistisk syn
- Mangfold og gjensidig respekt
- Relasjonsbygging
- Kulturforståelse
- Kultursensitivitet

3c. Samarbeid og styringsdokumenter

- Samarbeid med hjemmet
- Møte mellom mennesker - kommunikasjon
- Inkludering gjennom gjensidig dialog og respekt
- Støtte og veiledning
- Aktuelle instanser, lover og styringsdokumenter

Emne 4: Oppvekst i et flerkulturelt samfunn

I dette emnet vil det først bli satt søkelys på kulturell og sosial identitetsutvikling knyttet til barns psykososiale miljø. Deretter vil det bli belyst hvordan ulike livserfaringer påvirker barns liv og evnen til å oppleve mestring i sitt eget liv. Emnet avsluttes med å bringe frem hvordan jobbe med barn og foreldre ut ifra et ressursorientert perspektiv.

Emne	Studiepoeng
Oppvekst i et flerkulturelt samfunn	10 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om relevante teorier og begreper innen temaer om psykososialt miljø, livsbelastninger, identitetsutvikling og sosial inkludering • har kunnskap om kommunikasjon i flerkulturelle kontekster • har kunnskap om hvordan skape relasjoner, og samarbeide ut ifra et ressursorientert perspektiv 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger som omhandler identitetsutvikling, sosial inkludering og læring hos barn med flerkulturell bakgrunn • kan observere og identifisere problemstillinger knyttet til barns psykososiale miljøet og identifisere behov • bidrar til å iverksette psykososiale tiltak knyttet til barns psykososiale miljøet • kan benytte kunnskap om mangfold som ressurs i møte med foreldre og barn 	

Generell kompetanse

Studenten

- har fått innsikt i betydningen av egen rolle i flerkulturelle kontekster
- kan reflektere over egen kulturell identitet og “kulturell bagasje”
- kan anerkjenne barns og foreldres livserfaringer i et mangfoldig og påfølgende ressursorientert perspektiv
- kan utføre arbeid som fremmer og skaper et trygt og robust psykososialt miljø ut fra barnegruppens- og enkeltbarns behov

Sentrale tema

4a. Oppvekst i et flerkulturelt samfunn

- Barn av arbeidsinnvandrere, asylsøkere og flyktningbarn
- Identitetsutvikling og sosial og kulturell inkludering
- Tilhørighet og sosial inkludering
- Kjønn og sosiale normer
- Roller, lojalitet og respekt
- Flerkulturell identitet og integritet
- Flerkulturell ambivalens
- Kulturell avstand

4b. Livserfaringer og livsbelastninger

- Kompetanse om flukt, krig, stress og traumer
- Beskyttelse -og risikofaktorer
- Resiliens
- TBO og psykososial oppfølging av barn med fluktbakgrunn
- Psykososialt miljø
- Livsmestring

4c. Ressursorientert perspektiv på barn med flerkulturell bakgrunn

- Ressursorientert perspektiv på barn og foreldre med flerkulturell bakgrunn
- Foreldres engasjement og involvering

Emne 5: Praksis i språklig og kulturelt mangfold i oppvekstsektoren

Praksis gjennomføres som utplassering eller som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass innen fagfeltet. Praksis skal ha en varighet på minimum 10 uker, utplassering skal dessuten ha et omfang på minimum 225 timer. Utviklingsarbeid på egen arbeidsplass består i å forberede, planlegge, gjennomføre og evaluere et forbedringsarbeid knyttet til sentrale tema i utdanningen. Alle studenter i praksis, både utplassering og utviklingsarbeid på egen arbeidsplass skal ha veiledning i praksisperioden.

Emne	Studiepoeng
Praksis i språklig og kulturelt mangfold i oppvekstsektoren	10 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om flerspråklig og flerkulturelt mangfold som har relevans for studentens yrkespraksis • har kunnskap om relevant pedagogisk og didaktisk verktøy for planlegging, dokumentasjon og vurdering som anvendes i praksis • har innsikt i relevant lovverk og styringsdokumenter gjeldende for praksisstedet • har kunnskap om praksisstedets rammer og forutsetninger 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for praksisperioden • kan synliggjøre kunnskap om flerspråklig og flerkulturelt mangfold som ressurs i praksisperioden • kan ta i bruk relevante pedagogiske og didaktiske verktøy for planlegging, dokumentasjon og vurdering i praksisperioden • kan bidra med faglig kunnskap i dialog med praksisveileder knyttet til studiets emner på praksisstedet 	
<p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkesetiske prinsipper i møte med flerspråklig og flerkulturelt mangfold blant barn, foreldre og personal på praksisstedet • kan skape relasjoner, inkludere og samarbeide med foreldre, kollegaer og andre fag- og ressurspersoner 	

- kan bidra til å utvikle gode arbeidsmetoder gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon i praksis

Emne 6: Fordypning i språklig og kulturelt mangfold i oppvekstsektoren

Studenten skal skrive en fordypningsoppgave ut fra selvvalgt tema og problemstilling, og med utgangspunkt i overordnet læringsutbytte for utdanningen. Studenten skal vise evne til å anvende relevant teori og erfaringer fra egen yrkesutøvelse til å drøfte den aktuelle problemstillingen. Studenten skal ha tilbud om veiledning knyttet til arbeidet med fordypningsoppgaven.

Emne	Studiepoeng
Fordypning i språklig og kulturelt mangfold i oppvekstsektoren	10 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i lover og styringsdokumenter som er relevante for det valgte temaet og problemstillingen i fordypningsoppgaven • har kunnskap om oppgaveskriving og gjennomføring av et praksisrettet fordypningsarbeid • har teoretisk kunnskap om flerspråklig og flerkulturelt mangfold 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for det valgte temaet og problemstillingen i fordypningsoppgaven • kan bruke teoretisk kunnskap i sammenheng med praktiske problemstillinger innenfor fordypningsoppgavens tema • kan drøfte faglige problemstillinger og eventuelle tiltak som kan fremme flerspråklig og flerkulturelt mangfold med relevant teori 	
<p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkesetiske prinsipper knyttet til dokumentasjon, personvern og anonymisering i oppgaveskrivingen 	

- har utviklet god faglig forståelse og etisk grunnholdning som gjenspeiler studiets ressursperspektiv på arbeid med språklig og kulturelt mangfold
- har forståelse for hvordan en, etter endt studie, kan bidra til et mangfoldig og inkluderende felleskap ut ifra et samfunns- og verdiskapingsperspektiv